

בש"פ 5005/18 - מדינת ישראל נגד לורי שם טוב

בבית המשפט העליון

בש"פ 5005/18
בש"פ 5065/18

לפני: כבוד השופטת ע' ברון

המבקשת בבש"פ 5005/18
והמשיבה בבש"פ 5065/18: מדינת ישראל

נ ג ד

המשיבה בבש"פ 5005/18
והעוררת בבש"פ 5065/18: לורי שם טוב

בקשה שלישית להארכת מעצר מעבר לתשעה חודשים לפי
סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה -
מעצרים), התשנ"ו-1996; וערר על החלטת בית המשפט
המחוזי בתל אביב-יפו (כבוד השופט א' הימן) במ"ת
17.6.2018 14280-04 מיום 17.6.2018
כ"ח בתמוז התשע"ח (11.07.18)

תאריך הישיבה:

בשם המבקשת: עו"ד נילי פינקלשטיין

בשם המשיבה: עו"ד יהונתן רבינוביץ

החלטה

1. שני ההליכים שבהם עסקינן עניינם במעצרה של לורי שם טוב מאחורי סורג ובריש עד תום ההליכים נגדה (להלן: העוררת). ההליך הראשון הוא ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב יפו מיום 17.6.2018 (כבוד השופט א'

הימן) ב-מ"ת 14280-04-17, שבה דחה בקשה לעיין חוזר בהחלטה לעצור את העוררת עד תום ההליכים. ההליך השני הוא בקשה שלישית של המדינה (להלן: המשיבה) להארכת מעצרה של העוררת מעבר לתשעה חודשים לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים).

רקע והליכים קודמים

2. נגד העוררת ושני נאשמים נוספים - מרדכי (מוטי) לייבל וצבי זר (להלן: לייבל ו-זר, וביחד: הנאשמים הנוספים) הוגש כתב אישום מתוקן לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו המונה 120 אישומים בעבירות של פרסום פרסומים פוגעניים, הטרדה מינית, פגיעה בפרטיות, העלבת עובדי ציבור, לשון הרע, הפרת איסורי פרסום לרבות תוך פגיעה בקטינים, התחזות כאדם אחר, עבירות מחשב ועוד; מרביתן של העבירות בוצעו דרך רשת האינטרנט וכלפי עובדי ציבור. על פי המתואר בכתב האישום העוררת קשרה קשר עם הנאשמים הנוספים לביצוע עבירות נגד גורמי רווחה, גורמים ממערכת אכיפת החוק והמשפט, ונגד אחרים שעיסוקם בעניינים שנוגעים לסכסוכי משמורת ילדים ולהוצאת ילדים ממשמורת הוריהם. במסגרת זאת, על פי הנטען, פרסמו העוררת והנאשמים הנוספים תכנים מכפישים ובוטים באינטרנט ביחס למתלוננים, לרבות תכנים מיניים; וכן פרסמו פרטים אישיים של עובדי ציבור ובהם כתובות מגורים, מספרי טלפון אישיים ופרטי חשבונות בנק. בנוסף, כך נטען, במסגרת פעילותם פרסמו העוררת והנאשמים הנוספים פרטים מתוך הליכים חסויים בעניינים של קטינים, על מנת לחבל בהליכי אימוץ של אותם קטינים. לעוררת וללייבל אף מיוחסות עבירות של סחיטה באיומים; ולעוררת מיוחסות בנוסף עבירות מרמה שונות ובכלל זה זיוף של מסמכים רשמיים וקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות.

3. במסגרת בקשה שנייה להארכת מעצרה של העוררת, בקשה שנענתה, עמד בית משפט זה בהרחבה על פרטי הפרשה ועל הליכי המעצר שהתקיימו בעניינה של העוררת, שנתונה במעצר מיום 27.2.2017 (ראו בש"פ 2525/18 מדינת ישראל נ' שם טוב (17.4.2018)); ומשכך הדברים יובאו להלן אך בתמצית.

בקשה למעצרו של העוררת ושל הנאשמים הנוספים עד תום ההליכים הוגשה ביום 6.4.2017 עם הגשת כתב האישום נגדם. ביום 10.9.2017 הסכים בא-כוחה של העוררת לקיומן של ראיות לכאורה בעניינה, אך טען לעניין עילת המעצר נגדה וביקש כי יוגש תסקיר מאת שירות המבחן שיבחן אפשרות לשחרורה של העוררת לחלופת מעצר; ותסקיר כאמור נערך ביום 3.10.2017. התרשמותו של שירות המבחן הייתה כי לעוררת יש נטייה להתנהלות אובססיבית, אגרסיבית וחסרת גבולות, וכי קיים סיכון גבוה להישנות התנהגות דומה בעתיד. עוד סבר שירות המבחן כי המפקחים שהוצעו על ידי העוררת - בן זוגה מר משה שלם, גברת עדי ליכטנשטיין, וגברת עופרה ענקרי - אינם מתאימים לרמת הסיכון המוערכת ולא יוכלו להוות מענה הולם לסיכון הפוטנציאלי להישנות המעשים וליכולתה של העוררת לעמוד במגבלות השחרור. משכך נמנע שירות המבחן מלהמליץ על שחרורה של העוררת לחלופת מעצר. ביום 16.10.2018 הגיש שירות המבחן תסקיר משלים בעניינה של העוררת במסגרתו נמסר כי גם שני מפקחים נוספים שהוצעו על ידי העוררת - גברת גליה קהא ומר מיכאל פלג - נמצאו לא מתאימים על ידי שירות המבחן, ועל כן אין בידו להמליץ על שחרור לחלופת מעצר גם כעת.

4. בהחלטה מיום 26.10.2017 הורה בית המשפט המחוזי על מעצר מאחורי סורג ובריש של העוררת עד לתום

ההליכים המשפטיים בעניינה, והוא הדין גם ביחס לנאשמים הנוספים (להלן: החלטת המעצר). בית המשפט קבע כי מן העוררת והנאשמים הנוספים נשקפת מסוכנות; וכן קבע כי מסוכנות זו קמה במידה שווה מכל אחד משלושת הנאשמים, וכי אין מקום לאבחנה ביניהם בהקשר זה. לגישתו, המסכת כולה מצדיקה את מעצרו של השלושה עד תום ההליכים, ובלשונו: "די לי בריבוי האישומים המיוחסים להם יחדיו בגין פרסומים בוטים ופוגעניים, על מנת לקבוע כי מסוכנות הנשקפת ממעשיהם אלה עולה, כשלעצמה, כדי מידה גבוהה שאין בחלופת מעצר להפיגה או להפחית ממנה במידה המתקבלת על הדעת"; ועוד הוסיף בית המשפט וציין כי לעוררת וללייבל מיוחסות אף עבירות סחיטה באיומים המקימות חזקת מסוכנות כשלעצמן, וכי לעוררת מיוחסות בנוסף עבירות של זיוף וקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות.

5. כנגד החלטת המעצר הגישה העוררת ערר שנדון לפניי "בגלגול קודם", ביום 22.11.2017. במהלך הדיון הוצע כי יעשה ניסיון נוסף לאתר מפקחים הולמים לעוררת, ככל שיימצאו מתאימים על ידי שירות המבחן. הצדדים הגיעו להסכמות בנושא, ומשכך הערר נמחק (בש"פ 8872/17 שם טוב נ' מדינת ישראל (22.11.2017)). בשלב זה הורה בית המשפט המחוזי על עריכת תסקיר משלים בעניינה של העוררת לשם בחינת מפקחים נוספים.

להשלמת התמונה בנקודה זו, יוער כי באותו שלב שוחררו הנאשמים הנוספים למעצר בית וזאת על יסוד המלצת שירות המבחן, ולאחר שעררים שהגישו לבית משפט זה התקבלו (ראו החלטת השופט ע' פוגלמן מיום 29.11.2017 בעניינו של זר (בש"פ 9132/17); והחלטת השופט מ' מזוז מיום 17.12.2017 בעניינו של לייבל (בש"פ 9227/17)).

6. בחלוף תשעה חודשים ממעצרה של העוררת הגישה המשיבה בקשה להארכת מעצר בתשעים ימים (להלן: הארכת המעצר הראשונה). בהחלטה מיום 7.1.2018 נקבע כי יש להמתין עם ההחלטה בדבר הארכת המעצר עד להגשת התסקיר המשלים בעניינה של העוררת שעליו הורה בית המשפט המחוזי, ועוד נקבע כי עד למתן החלטה אחרת תיוותר העוררת במעצר. בתסקיר המשלים שמסתר שניתן עוד ביום 3.1.2018 חזר שירות המבחן על עמדתו שלפיה החלופות המוצעות אינן נותנות מענה בשלב זה למסוכנותה של העוררת. נאמר בתסקיר כי שתי החלופות שהוצעו – ביתה של גברת שרה שמיר, תחת פיקוח גברת נירה מזרחי ומר פנחס סולש; ודירתה של גברת רחל ינאי, תחת פיקוח מר עזריאל לדברגר, מר יצחק גור, גברת מרים אוחנה, מר מיכאל בן אבו ומר איליה שמולביץ' – אינן יכולות ליתן מענה למסוכנות הגבוהה הנשקפת מהעוררת; זאת משום שלמפקחים המוצעים אין היכרות קודמת עימה והם הציעו עצמם למשימת הפיקוח בעקבות פניות שפורסמו ברשתות החברתיות. לגישת שירות המבחן, בשל היעדר ההיכרות המוקדמת אין אינדיקציה לגבי יכולתם של המפקחים המוצעים להוות דמויות סמכות משמעותיות ביחסם עם העוררת, ואף לא לגבי יכולתם לזהות מצבי סיוע ולאכוף את מגבלות השחרור שיוטלו.

7. בעוד הבקשה הראשונה להארכת מעצר תלויה ועומדת, הגישה העוררת לבית המשפט המחוזי חוות דעת מיום 13.3.2018 מאת "התחלה חדשה – מרכז טיפול ואבחון לאוכלוסיות עוברי חוק", שנערכה על ידי הקרימינולוגית דנה קייזר ועל ידי פסיכולוג קליני מומחה – ד"ר נמרוד שני (להלן: חוות הדעת הפרטית). מחוות דעת זו עולה כי העוררת חווה את עצמה כקורבן של מערכת הרווחה, כמי שילדיה הוצאו ממשמורתה והועברו לידי אביהם במסגרת סכסוך ביניהם; ועוד על פי חוות הדעת העוררת בעלת קווי אישיות אובססיביים-קומפולסיביים שמנותבים על ידה למאבק ברשויות הרווחה, המשפט והכליאה. עם זאת נמצא שקיימת מוכנות מצידה של העוררת לציית לכללי המעצר:

"ניכר כי היא טענת מוטיבציה להמשיך להילחם את מלחמתה ברשויות... בצד זאת, היא מביעה מוכנות לציית לכללים. מהשיחות עמה עלה כי היא מבינה שאין לה ברירה בעת הנוכחית, אלא לעמוד בכללים שיושגו עליה... המשך המעצר עלול להביא לתוצאה הפוכה והגברת הסיכון, שכן בראייתה של לורי מדובר ב'נבואה המגשימה את עצמה' בכל הקשור לעוול ולכוחניות שמפגינה כלפיה המערכת המשפטית".

כמו כן נבחנו במסגרת חוות הדעת הפרטית תשעה מפקחים, ביניהם כאלה שנדחו בעבר על ידי שירות המבחן, וכך נקבע בעניינם:

"הגב' נחמה דראב ברקוביץ' היא המתאימה מכולם לניהול מערך הפיקוח על לורי. עוד התרשמנו כי רוב המפקחים המוצעים מתאימים לתפקיד ויכולו לקחת חלק בתורנות שתנהל על ידי הגב' נחמה דראב ברקוביץ' כאמור. לא התרשמנו כי העובדה שחלק מן המפקחים אינם מכירים את לורי אישית צריכה לעמוד להם ולה לרועץ, מאחר ורמת המחויבות שלהם הינה גבוהה מחד גיסא, אולם אינם מצויים בהזדהות רגשית עם לורי מאידך גיסא. התרשמנו כי גם בן זוגה יכול לשמש כמפקח אנושי בשעות שאינו עובד. בצד זאת נציין כי בדומה לקצין המבחן לא התרשמנו כי הגב' עפרה ענקרי תוכל לשמש כמפקחת...למעט הגב' ענקרי, המפקחים המוצעים האחרים מתאימים, להתרשמותנו, לתפקיד".

סופו של דבר, המלצת חוות הדעת הפרטית הייתה להורות על שחרורה של העוררת למעצר באיזוק אלקטרוני ובפיקוח אנושי, כאשר המקום המוצע למעצר באיזוק ובפיקוח הוא בדירה שבה מתגוררת העוררת עם בן זוגה, בבת ים.

8. על יסוד ההמלצות שבחוות הדעת הפרטית הגישה העוררת לבית המשפט המחוזי בקשה נוספת לעיון חוזר בהחלטת המעצר; וביום 22.3.2018 הורה בית המשפט על הכנת תסקיר משלים נוסף שבו ייבחנו החלופות המוצעות, תוך מתן דעתו של שירות המבחן אף לחוות הדעת הפרטית. בשלב זה ניתנה החלטה סופית בבקשה הראשונה להארכת מעצר, שאז נקבע בהחלטה מיום 26.3.2018 כי יוארך מעצרה של העוררת ב-90 ימים החל מיום 6.1.2018 (בש"פ 10235/17, השופט א' שהם). מן התסקיר המשלים שהוגש לבית המשפט המחוזי מיום 27.3.2018 עלה כי שירות המבחן נפגש עם שלושה מתוך חמשת המפקחים שהוצעו בחוות הדעת הפרטית, ומצא כי איש מהם אינו מתאים למלא את משימת הפיקוח על העוררת (להלן: התסקיר המשלים מיום 27.3.2018). ביום 12.4.2018, ולאחר שטענות הצדדים נשמעו לפניו, דחה בית המשפט המחוזי את הבקשה לעיון חוזר בהחלטת המעצר. בית המשפט המחוזי קבע כי יש להעדיף את המלצת שירות המבחן על פני חוות הדעת הפרטית, וכי "מסוכנותה של המבקשת (היא העוררת-ע"ב) גבוהה ומידתה לא פחתה, וזאת אף נוכח נטיותיה האישיותיות וההתנהגותיות כפי התרשמות שירות המבחן בתסקירו הקודם". בית המשפט אף הוסיף כי יש לראות את עניינה של העוררת בשונה מעניינם של הנאשמים הנוספים, שכאמור שוחררו למעצר בית בשלהי שנת 2017, "הן משום היקף האישומים והעבירות המיוחסים לה שהוא רחב יותר והן משום סוג האישומים וטיב העבירות". בית המשפט המחוזי הוסיף עוד כי נעשו מאמצים רבים לאתר חלופה קונקרטית שיהא בה כדי לעמוד בדרישות החוק ולהלום את מסוכנותה של העוררת, אולם בסופו של יום לא נמצאה חלופה כזו. משכך נדחתה כאמור הבקשה לעיון חוזר בהחלטת המעצר.

9. ביום 17.4.2018 התקבלה בקשה שנייה של המשיבה להארכת מעצרה של העוררת ב-90 ימים נוספים (להלן:

הארכת המעצר השנייה). נקבע כי בנסיבות שנוצרו, משבית המשפט המחוזי ושירות המבחן אוחזים בעמדה שלפיה המפקחים המוצעים אינם מתאימים לתפקיד, למרות שלא נמצא דופי אישי בהם, אין מנוס מהארכת מעצרה של העוררת. עם זאת צוין כי אין לראות בכך משום נעילת השער עבור העוררת, וכי יהא מקום להמשיך ולבחון בעתיד ומתוך מגמה חיובית חלופת מעצר אחרת, ככל שיהיה בידי העוררת להציג חלופה הולמת (בש"פ 2525/18, השופט א' שהם).

10. בחלוף כחודשיים הגישה העוררת בקשה לעיון חוזר בהחלטת בית המשפט המחוזי מיום 12.4.2018, ובה ביקשה כי המפקחים המוצעים ייבחנו באופן ישיר על ידי בית המשפט, ולא רק על ידי שירות המבחן. בית המשפט נעתר לבקשה וארבעה מהמפקחים המוצעים נחקרו על ידו, וביום 17.6.2018 ניתנה החלטה בבקשה הנוספת לעיון חוזר; החלטה זו היא שעומדת במוקד הערר שלפניי. בפתח הדברים ציין בית המשפט כי קיים ספק אם הבקשה מבססת עילה לעיון חוזר, אולם לנוכח תקופת המעצר הממושכת שבה נתונה העוררת סבר כי יש להידרש לבחינת הבקשה לעיון חוזר לגופה. עם זאת, לאחר שהתרשם בעצמו מן המפקחים המוצעים דבק בית המשפט במסקנתו כי אינם מתאימים למשימת הפיקוח.

ביום 27.6.2018 הגישה המשיבה בקשה שלישית להארכת מעצרה של העוררת - והפעם התבקשה הארכה למשך 150 ימים נוספים (בש"פ 5005/18). ביום 1.7.2018 הגישה העוררת את הערר על ההחלטה בבקשה האחרונה לעיון חוזר (בש"פ 5065/18). בהחלטה מיום 3.7.2018 קבעתי כי מטעמי יעילות יישמעו שני התיקים יחדיו לפניי.

הטענות בערר ובבקשה להארכת המעצר

11. העוררת סבורה כי יש לשחררה למעצר בפיקוח אלקטרוני ובפיקוח אנושי, בהתאם למתווה שהומלץ בחוות הדעת הפרטית. העוררת מצויה במעצר כבר למעלה מ-16 חודשים, ועל פי הנטען לנוכח ההיקף האדיר של חומרי החקירה צפוי המשפט להימשך עוד תקופה וארוכה; ועוד נטען כי בשל מעצרה נמנעת מהעוררת האפשרות לעיין בחומרי חקירה ולנהל את הגנתה כראוי. העוררת מציינת כי עד כה נפסלו 16 מפקחים שהוצעו מטעמה - וזאת בשל הזדהותם עם העוררת או בשל היעדר היכרות מספקת עימה. על פי הנטען משמעות המלצת שירות המבחן היא שרק בני משפחה מתאימים לפקח על העוררת; ואולם קשריה עם משפחתה נותקו ואין זה מתקבל על הדעת שרק בשל כך היא נדונה לשהות במעצר עוד תקופה ממושכת. העוררת סבורה כי המשימה המוטלת על מפקח היא בעיקרה דיווח על הפרת תנאים מגבילים, ומשימה זו יכולים למלא גם מפקחים שאין להם היכרות מוקדמת עימה. העוררת סבורה כי אף אין לפסול מפקחים ששירות המבחן קבע שלא נפל בהם כל דופי, ועם זאת לא מצא אותם מתאימים רק משום שהביעו הזדהות עם העוררת או עם עמדותיה כנגד רשויות הרווחה; שכן פסילה על רקע האמור יש בה משום פגיעה בעיקרון חופש הביטוי. לשיטתה של העוררת פסילת המפקחים היא תוצאה של מגמה ברורה של קצין המבחן למנוע את שחרורה לחלופת מעצר, לאחר שהופצו נגדו פרסומים בעקבות התסקירים הקודמים שערך בעניינה. עוד מפנה העוררת לכך שבעקבות החלטותיו של בית משפט זה שוחררו הנאשמים הנוספים בתיק למעצר בית כבר בשנת 2017; ועובדה היא שמאז לא נרשמו הפרות מצידם ואף הוסרו חלק ממגבלות המעצר שנקבעו בעניינם. זאת בניגוד לעמדתו המקורית של בית המשפט המחוזי, שסבר כי מהנאשמים כולם נשקפת מסוכנות באותה מידה, שאינה מאפשרת שחרורו של אף אחד מהם לחלופת מעצר. העוררת סבורה כי יש ליתן הזדמנות שווה גם לה להוכיח את עצמה ולהורות על שחרורה לחלופת מעצר. לעניין בקשת המשיבה להארכת המעצר, טוענת העוררת כי אף אם יוחלט על המשך מעצרה, הרי שמקרה זה

אינו בא בגדר אותם מקרים חריגים שבהם יש להאריך את המעצר ב-150 ימים חלף 90 ימים.

המשיבה טוענת מנגד כי על אף שהיא נותרה בעמדתה כי המסוכנות הנשקפת מן העוררת אינה מאפשרת כלל שחרורה לחלופת מעצר, הרי שנעשתה בחינה של חלופות שונות, אולם תסקירי שירות המבחן מלמדים כי אין בחלופות המוצעות כדי לאיין את מסוכנותה של העוררת; ולשיטתה אין בעצם העובדה שנבחנו מספר חלופות ונדחו כדי להצדיק כשלעצמה את שחרורה. המשיבה סבורה כי יש להעדיף את חוות הדעת מאת שירות המבחן על פני חוות הדעת הפרטיות, בהינתן ששירות המבחן הוא גוף ציבורי בעל מומחיות ומקצועיות, ובהתאם להלכה הפסוקה שלפיה סטייה מהמלצות שליליות של שירות המבחן מחייבת את בית המשפט להישען על נימוקים משמעותיים. עוד הדגישה המשיבה שאין מקום להטיל דופי בעמדתו של קצין המבחן שקביעתו נסמכת על נימוקים ענייניים ומהותיים, וכי יש טעם לפגם בטענות הפרסונאליות שמפנה העוררת נגדו ושוב ושוב ציון שמו המלא, בפרט לנוכח אופי האישומים נושא כתב האישום. ביחס לבקשה להארכת מעצרה של העוררת ב-150 ימים נוספים, צוין כי בהינתן שנקבעו מועדי דיונים רבים עד לסוף שנת המשפט הבאה, ולנוכח העובדה שההליך נכנס למסלולו והחל להישמע בקצב מהיר, נכון לבקש את הארכת המעצר לתקופת זמן ממושכת יותר.

דיון והכרעה

12. בהתאם לסעיף 21 לחוק המעצרים, מעצרו של נאשם עד תום ההליכים המשפטיים מותנה בהתקיימותם של שלושה תנאים מצטברים: תשתית ראייתית לכאורית להוכחת אשמתו; קיומה של עילת מעצר; והיעדר חלופה אחרת להגשמת תכלית המעצר, שפגיעתה בחירותו של הנאשם תהא פחותה (ראו בש"פ 9700/17 אלחלים נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (10.1.2018); בש"פ 8501/17 סעדון נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (12.11.2017)). בענייננו אין חולק כי הונחה תשתית ראייתית לכאורית להוכחת אשמתה של העוררת; וכן נקבע בהחלטות הנזכרות לעיל כי קמה עילת מעצר שעניינה מסוכנותה, וחלק מן העבירות המיוחסות לה אף מקימות חזקת מסוכנות סטטוטורית. במוקד הדיון שלפניי ניצבת שאלת התקיימות התנאי השלישי, דהיינו: האם לא ניתן להשיג את מטרת המעצר באמצעות חלופה שפגיעתה פחותה.

בנוסף, נדרש לבחון את המשך מעצרה של העוררת מאחורי סורג ובריא גם במסגרת בקשת המשיבה להארכת המעצר ב-150 ימים נוספים. בהליך לפי סעיף 62 לחוק המעצרים, והדברים ידועים, נדרש בית המשפט לאזן בין חזקת החפות העומדת לנאשם וזכותו החוקתית לחירות, לבין האינטרס של שמירה על שלום הציבור ובטחונו. בגדרי איזון זה, שומה על בית משפט ליתן את הדעת למגוון שיקולים ואינטרסים מתנגשים. מחד גיסא יש לשקול את המסוכנות הנשקפת מהנאשם, כפי שזו נלמדת מכתב האישום; את עברו הפלילי; ואת החשש מפני שיבוש הליכי המשפט או הימלטותו של הנאשם מן הדיון. מאידך גיסא יש לבחון את עוצמת הפגיעה בחירותו של הנאשם, הנגזרת בין היתר מקצב התקדמות ההליכים המשפטיים בעניינו וממשך הזמן שחלף מאז הושם הנאשם במעצר (בש"פ 3367/18 מדינת ישראל נ' עסאלה, פסקה 5 (14.5.2018); בש"פ 2174/17 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 10 (2.4.2017)). שיקולים אלה יוצרים מעין "מקבילית כוחות" ולפיה ככל שההליך העיקרי מתארך, נקודת האיזון שבין האינטרס הציבורי במעצר לבין זכות הנאשם לחירות עשויה להשתנות – כך שהמטוטלת תנוע אל עבר זכותו של הנאשם לחירות (בש"פ 1680/17 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 6 (24.4.2017); בש"פ 1383/16 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 10 (22.2.2016)).

13. ומן הכלל אל הפרט.

אקדים אחרית לראשית ואומר כי בנקודה שבה אנו ניצבים כיום, דומני כי הכף נוטה לשחרור העוררת למעצר באיזוק אלקטרוני ובפיקוח אנושי חלף מעצרה מאחורי סורג ובריח. העוררת נתונה במעצר מאז 27.2.2017, זה למעלה מ-16 חודשים, בעוד ההליך הפלילי נגדה החל להישמע רק בחודש מאי 2018. על אף שנראה כי בעת הזו ההליך מתקדם באופן משביע רצון (ולא נטען אחרת), ברי שלנוכח העובדה שמדובר ב-120 אישומים ובחומר חקירה שאין חולק שהוא בהיקף רב ועצום, ההליכים צפויים להימשך עוד זמן רב. כבר בעת הזו קבועים עשרות דיונים עד לסוף שנת המשפט הבאה, ולא מן הנמנע כי אף בכך לא יגיע התיק לסיומו; ובכל מקרה ברור כי אם לא תימצא חלופה הולמת, יידרשו עוד שורה של הארכות מעצר. פרט לפגיעה בחירותה של העוררת במהלך מעצרה, מטבע הדברים קיים קושי אינהרנטי בניהול הליכי משפט מתוך תא המעצר בשל נגישות מוגבלת לחומרי חקירה - וקושי זה אף מתעצם לנוכח היקף החומר הרב שבו מדובר.

14. נקודת המוצא לדיון בענייננו היא שקיימת נכונות עקרונית מצד שירות המבחן לשחרר את העוררת לחלופת מעצר, וכבר נקבע גם בבית משפט זה כי אין לומר ביחס לעוררת כי כל חלופה לא תסכון (השופט א' שהם בהחלטה בהארכת המעצר השנייה). אמנם במסגרת הארכת המעצר השנייה נקבע כי המפקחים שהציעה העוררת אינם מתאימים - ואולם חלוף הזמן וגם הצפי לעתיד מצדיקים לטעמי הסתכלות שונה על חלופה זו.

מאז מעצרה הציעה העוררת לא פחות מ-16 מפקחים שונים. מאחר שקיים נתק ממושך בינה לבין בני משפחתה, מדובר במי שמצויים במעגל מכריה ותומכיה ומזדהים עם עמדותיה, ולחלופין במי שהתנדבו לשמש כמפקחים מטעמים "אלטרואיסטיים". המפקחים כולם נדחו על ידי שירות המבחן שסבר שאלה וגם אלה אינם מתאימים לשמש כדמויות סמכותיות, שיבטיחו את עמידתה של העוררת במגבלות הנלוות לחלופת המעצר. אמנם עמדתו של שירות המבחן נשענת על נימוקים מקצועיים ומהותיים - ויובהר כי אין כל מקום לשעות לטענה המטילה דופי בקצין המבחן או שרומזת כי קביעותיו נעוצות בשיקולים זרים - אולם בהינתן האמור, נראה כי לא יהא בידה של העוררת להציע מפקחים נוספים, ולמעשה היא נמצאת ב"מבוי סתום" בראי האפשרות שלה למצוא ולהציע חלופת מעצר אחרת. בעת הזו קביעה שלפיה יש להמשיך ולבחון מפקחים נוספים שיוצעו על ידי העוררת אינה מעשית עוד, וניתנת האמת להיאמר כי משמעותה של החלטה כזו היא שנסיבות חייה של העוררת מכתובות את הותרתה במעצר לעוד חודשים ואולי אף לשנים טרם שיוכרע דינה; וזאת על אף ששני הנאשמים הנוספים בפרשה שוחררו זה מכבר למעצר בית (ראו והשוו: בש"פ 7206/10 מדינת ישראל נ' אגרונוב (24.10.2010) (להלן: עניין אגרונוב)).

15. שירות המבחן אמנם הטיל ספק בדבר יכולתם של המפקחים שהוצעו להוות גורמי סמכות אל מול העוררת - בשל הזדהות עם עמדותיה, או בשל היעדר היכרות קודמת עימה. ואכן, חלק מן המפקחים המוצעים ציינו כי הם שותפים לביקורת שהעוררת מפנה נגד גורמי הרווחה (אל בן זוגה של העוררת אתייחס בנפרד בהמשך). עם זאת, פלילות המעשים המיוחסים לעוררת והחומרה הרבה הנלווית להם אינן נעוצות בדעותיה של העוררת, אלא בדרכים הנלוות, המבזות והפוגעניות שבהן נקטה לכאורה על מנת לממשן. הזדהות עם ביקורת נגד רשות שלטונית כזו או אחרת אין משמעה נכונות לקחת חלק בפגיעה חסרת רסן בעובדי ובעובדות ציבור או במתן יד לעבירה על החוק באמצעות הפרת תנאי המעצר; ויצוין כי מתסקירי המבחן לא עלה חשש שהמפקחים יעשו כן. אין אפוא מקום להניח כי המפקחים

המוצעים, שהם אנשים נורמטיביים ושומרי חוק על פי שירות המבחן, לא יוכלו ולא ישכילו למלא את תפקידם כהלכה ולדווח לרשויות על כל הפרה של תנאי המעצר, אם תיארע - וזאת אך בשל קשרי חברות או הזדהות עם עמדותיה של העוררת; והדברים נכונים ביתר שאת ביחס למפקחים שאין להם היכרות מוקדמת עימה.

ולראיה, בדיון שבו בחן בית המשפט המחוזי את המפקחים המוצעים, הביעו המפקחים עמדה ברורה שלא יחסו לדווח על כל הפרה של תנאי המעצר. כך, נחמה דראב ברקוביץ' - שמכירה את העוררת זה מספר שנים על רקע מאבקה, ומי שבחווה הדעת הפרטית המליצו עליה כמפקחת עיקרית - הביעה עמדתה ביחס למעשים המיוחסים לעוררת: "אם היא ביצעה זה פסול, זה לא חוקי, אני נגד התנהלות לא חוקית, המאבק שלה כשלעצמו הוא צודק, אך יש דרכים לעשות את זה". ובהמשך ציינה כי חרף הזדהותה עם העוררת היא לא תיתן יד להפרת תנאי המעצר: "...אעשה את תפקידי נאמנה, אני יודעת בדיוק מה נדרש ממני ואעמוד בזה. אדאג באופן אישי שהיא לא תגלוש (באינטרנט-ע'ב') ולא תצא מהבית...". וכשנשאלה מה מידת יכולת השפעתה על העוררת, השיבה: "בנסיבות האלה מאוד גבוהה מכיוון שאם היא תעבור על החוק, פשוט ארים טלפון ואודיע שהיא עברה על החוק....תפקידי שהיא תישאר במסגרת הזאת. אם היא תעבור לא אוכל לגבות אותה". מפקח אחר שאינו בעל היכרות קודמת עם העוררת - מר יעקב פלג, גמלאי שעסק בעברו בהדרכת נוער ואז פרש לעסקים - נשאל מדוע הוא סבור שהעוררת תסור למרותו שאז השיב: "אם היא רוצה להיות חופשית היא תקשיב לי. אם היא תרצה לעבור עבירה, דברים שאסור לה כמו לצאת מהבית או אינטרנט, אדווח על זה". עוד יוער כי דווקא העובדה שמרבית העבירות המיוחסות לעוררת נעשו באינטרנט ומשכך הן נושאות אופי פומבי, יש בה כדי להפיג במידה מסוימת מן החשש שהעוררת תשוב ותבצע אותן, וזאת ביודעה כי היא מצויה כל העת תחת עיניהן הבוחנות של רשויות החוק; אם כי ברי שרק ימים יגידו.

בהקשר זה יש ליתן מקום גם לחוות הדעת הפרטית שנערכה על ידי קרימינולוגית ופסיכולוג קליני מומחה והוגשה מטעמה של העוררת (בלא להמעיט מהמשקל הנוגע לעמדתו המקצועית של שירות המבחן), שבה נקבע כי על אף שהעוררת נותרה בעמדתה בדבר "צדקת דרכה", היא מבינה שבעת הזו לא מצויה בידה הברירה אלא לעמוד בכללים שיושטו עליה; וכן נקבע כי רוב המפקחים שהוצעו, למעט אחת, אכן מתאימים למשימת הפיקוח ויכולו לבצע כהלכה. כאן המקום לציין כי מצאתי שגם בן זוגה של העוררת אינו מתאים לשמש כמפקח עליה - וזאת לנוכח האמור בהחלטתו של בית המשפט המחוזי שהיא נושא הערר, בדבר שותפותו במאבקה ובמעשיה של העוררת, ובהינתן הזדהות עימה כבן זוגה כעולה מהתסקיר המשלים מיום 27.3.2018.

16. עוד ייאמר כי בית המשפט המחוזי סבר כבר בהחלטת המעצר כי אין מקום להבחין בין שלושת הנאשמים בפרשה בהתייחס לרמת מסוכנותם, ואני שותפה למסקנה זו בכל הנוגע לעילת המעצר; דעתי שונה ביחס לקביעתו המאוחרת של בית המשפט שלפיה היקף או אופי העבירות המיוחסות לעוררת מצדיקים הבחנה בינה לבין הנאשמים הנוספים עד כדי חריצת דינה למעצר ממושך מאחורי סורג ובריח ושחרורם של שותפיה לכתב האישום למעצר בית. אמנם לעוררת מיוחסות עבירות נוספות של זיוף וקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות בגין אישום נפרד בכתב האישום שנוגע רק לה, אולם בנסיבות העניין לא התרשמתי כי יש בכך כדי להשפיע באופן ממשי על מידת המסוכנות הנשקפת ממנה אל מול מסוכנותם של הנאשמים הנוספים. עם זאת, הבדל משמעותי אכן קיים בין העוררת לבין הנאשמים הנוספים - במובן זה שתסקירי המבחן שניתנו ביחס לעוררת מגלים מאפיינים אישיותיים ואחרים מורכבים במיוחד, וכן העלו ספק ביחס ליכולת המפקחים שהוצעו למלא אחר המשימה, בעיקר בהיבט של הסמכותיות כלפיה. אולם, גם החלופה המוצעת היא בהתאמה מחמירה יותר. כך, בעוד הנאשמים האחרים שוחררו למעצר בית, ואף הוסרו מאז חלק

ממגבלות המעצר בעניינם, הרי שבעניינה של העוררת החלופה המוצעת היא מעצר באיזוק אלקטרוני ובליווי פיקוח אנושי. כידוע, איזוק אלקטרוני מהווה ככלל "הקשחה" והידוק של חלופת מעצר, ואף נתפס כמצוי ב"מדרג ביניים" בין שחרור לחלופת מעצר לבין מעצר עד תום ההליכים, ויש בו לא פעם כדי לסייע בהשגת תכלית המעצר (בש"פ 8821/17 בן דוד נ' מדינת ישראל (22.11.2017); בש"פ 5285/15 מדינת ישראל נ' פלוני (10.8.2015)); וסבורתני שכאלה הם פני הדברים אף במקרה דנן.

17. טרם סיום ראוי להזכיר מושכלות ראשונים, כי מטרתו של המעצר אינה עונשית אלא מניעתית. חלופת מעצר במהותה מחייבת איזון בין הסיכון העולה משחרורו האפשרי של הנאשם לבין זכותו החוקתית לחירות, והיא נועדה ליצור רמה סבירה של ביטחון, להבדיל מוודאות, להשגת מטרת המעצר בדרך אחרת (ראו עניין אגרונוב, פסקאות 19-20). משכך, חלופת מעצר ראויה היא כזו הנותנת מענה מספק למסוכנות הנשקפת מן הנאשם בנסיבות המקרה. בהקשר זה ציין השופט ס' ג'ובראן בבש"פ 7452/16 מיליאבסקי נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (10.10.2016):

"בבוחננו חלופות מעצר, עלינו ליטול 'סיכון מחושב' המשקף מידה מסוימת של אמון באדם שנזקפת לטובתו חזקת החפות, בשילוב הגבלות שונות המוטלות על אותו אדם המיועדות למנוע ממנו לעבור עבירות (כגון הרחקה פיזית ממקום מסוים), או ליצור תמריצים משמעותיים נגד פעולות מסוימות (כגון ערבויות גבוהות שיחולטו במקרים מתאימים) (ראו: בש"פ 3444/15 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (31.5.2015); בש"פ 126/12 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה יח (16.1.2012))."

בענייננו קיימת שורה של נסיבות, שלעת הזו משקלן המצטבר מטה את הכף לשחרורה של העוררת למעצר באיזוק אלקטרוני ובפיקוח אנושי – ובהן משך הזמן שבו שווה העוררת במעצר, היקפו של התיק והצפי להימשכות ההליכים, סוג העבירות המיוחסות לה, והעובדה שהנאשמים הנוספים בפרשה שוחררו למעצר בית. ודאי שלא מדובר בחלופה הרמטית, אלא בנטילת "סיכון מחושב" כאמור בדברים שצוטטו לעיל. מבחינה זו ההחלטה בדבר שחרור לחלופה של מעצר באיזוק אלקטרוני ובפיקוח תחת מעצר מאחורי סורג ובריה הולכת כברת דרך לקראת העוררת, תוך התחשבות בנסיבותיה הייחודיות, ושומה עליה להצדיק את ההזדמנות שניתנה לה ולהוכיח את עמידתה בתנאי החלופה.

סוף דבר

18. בהינתן כל האמור לעיל, הגעתי לכלל דעה כי הגיעה העת לשנות מסטטוס המעצר שבו נתונה העוררת מאחורי סורג ובריה ולהעבירה למעצר בפיקוח אלקטרוני ותחת פיקוח אנושי בדירה שבה היא מתגוררת עם בן זוגה בבת ים. הערר אם כן מתקבל במובן זה שהדין יוחזר לבית המשפט המחוזי לבחינת אפשרות השמטה של העוררת במעצר בפיקוח אלקטרוני לפי סימן ג'1 לחוק המעצרים.

לצורך הבחינה כאמור יוגש לבית המשפט המחוזי תסקיר מעצר משלים לעניין מעצר בפיקוח אלקטרוני לפי סעיף 22ג לחוק המעצרים, וכן דיווח מאת מנהל הפיקוח האלקטרוני בשב"ס לפי סעיף 22ב(ג) לחוק המעצרים בדבר היתכנות הפיקוח האלקטרוני בחלופה המוצעת. התסקיר המשלים והדיווח מאת מנהל הפיקוח האלקטרוני יונחו לפני

בית המשפט המחוזי בתוך 14 ימים.

19. לאחר קבלת הדיווח והתסקיר כאמור וככל שתהיה היתכנות יורה בית המשפט המחוזי על השמטה של העוררת במעצר בפיקוח אלקטרוני בתנאי מעצר בית מלא, בפיקוח ארבעה מתוך המפקחים שהוצעו (למעט בן זוגה) ושעל זהותם יורה בית המשפט המחוזי; בכל עת יפקחו על העוררת שניים מהמפקחים.

התיק יוחזר לבית המשפט המחוזי על מנת לתדרך את המפקחים שאושרו, ולהבהיר להם את מידת האחריות הרובצת על שכמם, ואת המחויבות שהם נוטלים על עצמם במסגרת זו. כמו כן, יפורטו יתר תנאי המעצר באיזוק אלקטרוני וייקבעו הערבויות הכספיות (בין בהפקדה ובין בערבות אישית), כפי שיקול דעתו של בית המשפט המחוזי. בדירה שבה תשהה העוררת במעצר יוצא כל ציוד המשמש לצורך גלישה במרשתת (באינטרנט), כאשר יצוין כי בן זוגה של העוררת הביע נכונות לכך שציוד זה יוצא מן הדירה, כאמור בחוות הדעת הפרטית; העוררת תסגור את "דף הפייסבוק" שלה; והמפקחים יקפידו על כך שיימנעו מהעוררת גישה לאינטרנט ולאמצעי תקשורת אחרים, וקשר עם הנאשמים האחרים בפרשה.

בכפוף לאמור אני מאריכה את מעצרה של העוררת עד למתן החלטה אחרת ב-תפ"ח 14615-04-17 בבית המשפט המחוזי בתל אביב יפו, וברי כי על הדיון בבית המשפט המחוזי להיקבע בהקדם האפשרי.

מובהר בזאת לעוררת כי לכל הפרה, קלה כחמורה, של תנאי המעצר באיזוק אלקטרוני, יכול שיהיו משמעותיות כבדות משקל מבחינתה.

ניתנה היום, י"ב באב התשע"ח (24.7.2018).

ש ו פ ט ת